

Vereniging Binnenstad

Secretariaat: Dubbelstraat 20
4611 GK Bergen op Zoom
Telefoon: (0164) 242333
Email: secretariaat@verenigingbinnenstad.net
Website: www.verenigingbinnenstad.net

Activiteitenverslag 2013 van de Vereniging Binnenstad

Actiepunten 2013

Voor u ligt het activiteitenverslag van de Vereniging Binnenstad (VB) over het jaar 2013.

De kerngroep is het afgelopen jaar maandelijks bij elkaar geweest.

Aansluitend op de jaarvergadering 2012 verzorgde dhr. B. Melles een lezing met als thema: "Voortgang project Schelde Vesting".

In het vorige activiteitenverslag heeft de Vereniging de volgende actiepunten geformuleerd voor het jaar 2013:

- Handhaving; met name welstandsaspecten
- Waterschans; meewerken aan ideeënvorming
- Westersingel; deelname aan klankbordgroep
- Boomverordening
- Pleinenplan, Dumontsdreef, Meersche Tuin
- Belevingswaarde van de binnenstad, samenwerking met de ondernemersvereniging Sterck

Hierna geven we aan wat er met deze actiepunten is gebeurd en doen we verslag van de overige activiteiten.

Bestuurlijk overleg Bestuurlijk overleg met B&W

Als gevolg van perikelen rond de glazen pui van de bibliotheek heeft er lange tijd geen bestuurlijk overleg meer

plaatsgevonden. Op aandrang van het bestuur is dit overleg vanaf januari 2013 in ere hersteld en vindt het weer driemaal per jaar plaats.

Onderwerpen die in het bestuurlijk overleg zijn besproken:

28 januari 2013:

- Klankgroep Westersingel, uitblijven van actie
- Bestrating Korenmarkt, niet overeenkomstig afspraken
- Hospice Dumontsdreef, info plannen Tante Louise
- Inrichting Nedalcoterrein
- Handhaving

3 juni 2013:

- Cort Heyligerskazerne, plannen voor gedeeltelijke sloop
- Korenmarkt, ongenoegen over aanpak
- Banieren, beleid en houding wethouder Coppens
- Brandweerkazerne en inrichting Westersingel
- Boomverordening, uitblijven van info
- Nieuwe Vesting, bestemmingsplan
- Kwaliteit van de discussie

3 oktober:

- Openbare verlichting, beleid en keuze armaturen
- Cort Heyligerskazerne, houding Stadlander en gemeente
- Klankgroep Havenkwartier en Westersingel, uitblijven van actie
- Brandweerkazerne, sloop of tijdelijke herbestemming
- Nieuwe Vesting, hoogte landmark en bebouwing relicten, toetsing beeldkwaliteit
- Huize Sint Catharina, toekomst hoofdgebouw

Algemeen:

De Vereniging Binnenstad is blij met de hervatting van het Bestuurlijk Overleg.

De besprekingen gaan in een goede sfeer, maar de kwaliteit van de discussie en de opvolging ervan zijn voor verbetering vatbaar.

Contacten met ondernemersvereniging Sterck en Team Binnenstad

Met beide organisaties is overleg gevoerd over verbetering van de belevingswaarde van de binnenstad.

Er zijn afspraken gemaakt over zaken die vanuit ieders eigen invalshoek gezamenlijk opgepakt kunnen worden.

Resultaten worden geëvalueerd.

Nieuwe Vesting

Het bestemmingsplan is opnieuw vastgesteld. In de aanloop hiervan is door de Vereniging een zienswijze ingediend met vereisten waaraan de inrichting en bebouwing zou moeten voldoen. Ook is bezwaar gemaakt tegen een zogenaamd Landmark met een mogelijke hoogte van 30 meter.

In de commissie Stad en Ruimte is door André Blom aandacht gevraagd voor deze onderwerpen met een nadruk op zorgvuldigheid m.b.t. de relictten van de oude vestingwerken en het oprichten van een landmark.

Handhaving; met name welstandsaspecten

Het welstandsbeleid en handhaving is een voortdurende bron van aandacht van de VB. De VB wordt op de hoogte gehouden van de plannen die WMC aan de orde komen, de vergaderingen zijn diverse keren bezocht. Ook is er indien nodig ambtelijk overleg en ook in het overleg met B&W komen welstand en handhaving aan de orde. Vaak blijkt dat handhaving t.a.v. bouw en verbouw niet een hoge prioriteit

heeft. Het toepassen van rolluiken bij monumenten en het ophangen van banieren in straten met veel monumenten is hier een voorbeeld van.

Waterschans; meewerken aan ideeënvorming

Er is een werkgroep gevormd die zich inzet voor herstel en herbestemming van de Waterschans. De groep is samengesteld uit cultuurhistorische organisaties, waaronder VB, en watersportverenigingen. Doel is de vesting in een van de historische vormen te herstellen en het binnenterrein, de zogenaamde terre, te gebruiken voor watersportgerelateerde gebouwen of activiteiten. In elk geval moeten we voorkomen, dat de schans een bouwterrein wordt voor woningen, waar we elders in de stad nog veel ruimte voor hebben. In het afgelopen jaar is er geen formeel overleg geweest.

Westersingel; deelname aan klankbordgroep

Helaas is er ook in het afgelopen jaar geen voortgang geboekt met een concrete aanpak van de Westersingel en het starten van de gemeentelijke klankbordgroep. Wel is door de gemeenteraad in december het Ontwikkelingsplan Havenkwartier vastgesteld. De Westersingel maakt hier onderdeel van uit. Voorafgaand aan de vaststelling heeft de VB een uitgebreide reactie gegeven.

De herstructurering van de Westersingel moet met spoed worden aangepakt, te beginnen met het fasegewijs afbouwen van de functie centrumring. De VB heeft een voorkeur voor het model stadsstraat met binnenstedelijk profiel, met bomen in combinatie met een plein ter hoogte van de Gevangenpoort.

Voor de directe omgeving van de Gevangenpoort pleit de VB er voor om de fundering van de voorpoort met de brug van de Gevangenpoort weer zichtbaar te maken. Dit in combinatie met het graven van een stukje (natte) gracht met aan beide

zijden een harde kadewand en of groen talud. Herstel van de brug voor de Gevangenpoort kan de verbinding leggen met het Havenkwartier en een historisch en toeristisch attractiepunt worden in combinatie met de levendigheid van horeca op het Lievevrouweplein.

De vrijkomende locatie van de brandweerkazerne moet z.s.m. herontwikkeld worden. De VB vindt deze plek aan de centrumring een prima locatie voor een parkeervoorziening, uiteraard in combinatie met een nieuw gebouw voor wonen en met diverse functies op de begane grond. Deze functies kunnen de verbinding tot stand brengen tussen de meubelboulevard en het centrum. Een ondergrondse parkeergarage ter plaatse van de brandweerkazerne is vooral nodig voor de (nieuwe) bewoners in dit gebied en bezoekers van de binnenstad. Ook zal de garage het verlies aan parkeerplaatsen in dit gebied moeten opvangen. (open Kaai, bebouwing Geertruidaplein). Eind 2013 is er een intensieve briefwisseling geweest met B&W over de voorgenomen sloop van de brandweerkazerne. De VB vindt dat sloop pas aan de orde is als er een goed alternatief plan is ontwikkeld. Voor een tijdelijk gebruik heeft de VB de suggestie gedaan om een deel van het terrein te gebruiken als parkeerterrein en het gebouw aan de zijde van de Westersingel tijdelijk open te stellen voor andere functies bijvoorbeeld het vestigen van atelierruimtes voor kunstenaars.

De VB heeft via de krant kennis genomen van het idee van een bak water op de plaats van de huidige gedempte haven. Een volledig herstel van een open Kaai lijkt op dit moment ver weg. De VB heeft zich in een brief op het standpunt gesteld dat herstel alleen op een historisch verantwoorde manier plaats kan vinden en dat een verbinding met het buitenwater mogelijk moet blijven.

Er zijn diverse plekken in het Havenkwartier die er verwaarloosd en kaalgeslagen bij liggen. Voorts zijn er plekken waar herstel van gevelwanden noodzakelijk is. De VB pleit er dan ook voor om actief aan de slag te gaan met

grondverwerving en waar nodig tot aanschrijving over te gaan. Ook kan de gemeente steun verlenen aan particulieren die op deze plekken willen bouwen of verbouwen. Locaties waar herstel van de structuur nodig is: Korte Dubbelstraat, Molenpad, Molenbergstraat, Fabriekstraat (voormalig PNEM terrein), Zuidzijde Haven (versmalling van Watermolenstraat naast café het Dobbertje), Zuidzijde Haven t.h.v. instituut rationele suikerproductie, Bruinevisstraat achterzijde Stoelemat. Voorts is er in het gehele Havenkwartier sprake van achterstallig onderhoud in de openbare ruimte. Op vele plekken is de bestrating er zeer slecht aan toe, de kademuren van het open deel van De Kaai zijn een aanfluiting,

Pleinenplan, Dumontsdreef, Meersche Tuin

De Korenmarkt maakt onderdeel uit van het pleinenplan. In het Pleinenplan was aangegeven dat de oude kasseien op de Korenmarkt in waaierverband behouden zouden blijven. Toen de uitvoering aan de orde kwam bleek, dat er een compleet nieuwe bestrating zou komen. Als argumenten werden genoemd de hogere kosten en het niet bestand zijn tegen zwaar verkeer. De VB vond deze gang van zaken zeer teleurstellend en niet acceptabel en we hebben vervolgens alles in het werk gesteld om toch de oude bestrating te behouden met de volgende argumenten:

Het College dient zich te houden aan het door de gemeenteraad vastgestelde plan en de daar over gemaakte financiële afspraken

Door het College is niet aangetoond dat de uitvoering in waaierverband niet bestand is tegen zwaar verkeer, bovendien betreft het hier een plein met nauwelijks zwaar verkeer

Uit eigen onderzoek is bovendien gebleken dat uitvoering in waaierverband nauwelijks duurder is dan in blokverband. In afwijking van het herinrichtingplan voor de binnenstad zijn ook op dit plein de z.g. Bergse gaslampen toegepast, terwijl

hier de zogenaamde De Nood lampen toegepast hadden moeten worden. Ook hier is dus afgeweken van de uitgezette beleidslijn. Over het midden op de markt geplaatste lichtarmatuur was helaas geen overleg met ons of inspraak mogelijk. Het heeft de VB verder zeer gestoord dat door het College soms een heel verwarrend beeld werd geschetst over de gang van zaken rond de uitvoering van het plan Korenmarkt. Alles bijeen een spijtige gang van zaken, wat op gespannen voet staat met burgerparticipatie. Het stichten van een hospice aan de Dumontsdreef en de ontwikkeling van de Meersche Tuin wordt door de VB gevolgd.

Belevingswaarde van de binnenstad, samenwerking met de ondernemersvereniging Sterck

Deze onderwerpen zijn het afgelopen jaar uitgebreid binnen de kerngroep aan de orde geweest. Een en ander heeft er toe geleid dat we betrokken zijn geraakt bij het team binnenstad en dat er door de VB een start is gemaakt met een zogenaamde schouw van de binnenstad.

Het team Binnenstad richt zich in opdracht van de gemeente en Aangenaam Bergen op Zoom op een aantal projecten met als doel de aantrekkelijkheid van de stad te behouden en te vergroten voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Het Team Binnenstad is gestart met het werken aan het volgende doel: creëer een onderscheidende binnenstad zonder leegstand, teneinde meer bezoekers te trekken en de vestigingskansen van en investeringen door bedrijven/ondernemers te vergroten. In dit kader had de vereniging op 21 oktober 2013 een gesprek met Emiel Kuijpers (citymarketing) en Loes Franken (accountmanager binnenstad) om ideeën en bevindingen te delen. De VB heeft in dit gesprek aangegeven dat zij activiteiten ontplooit om de leefbaarheid van de binnenstad in stand te houden of te verbeteren. Belangrijke factoren voor de

mate van leefbaarheid zijn: beeldkwaliteit, de aanwezige voorzieningen, milieu, veiligheid, kwaliteit van de openbare ruimte en handhaving. De vereniging heeft in het overleg betoogt dat leegstand en verloedering de grootste bedreigingen zijn voor de binnenstad. Naast de leegstand kan de binnenstad door de forse bezuinigingen op onderhoud en schoonmaak en de summiere handhaving sterk inboeten op aantrekkelijkheid. De vereniging heeft in het gesprek aangegeven dat de focus van haar activiteiten op de leefbaarheid van de binnenstad liggen. Ook de visie op bereikbaarheid zoals beschreven onder 'verkeersplan' is in het gesprek aan de orde geweest.

Een binnenstad is voortdurend in beweging. Verandering in en binnen de functieverdeling van wonen, detailhandel, horeca en dienstverlening is aan de orde van de dag. Herinrichting van de openbare ruimte en wijzigingen in het gemeentelijk beleid op de gebieden verkeer, onderhoud, beheer en handhaving versterken die beweging. Bijna wekelijks zijn er wisselingen binnen de detailhandel, horeca en dienstverlening, zijn er verbouwingen of ontstaat er leegstand in de binnenstad. Als het gaat om de kwaliteit en de samenhang van het geheel is het niet eenvoudig alert en kritisch te blijven. Een cyclische schouw is een hulpmiddel om die kwaliteit op peil te houden of te verbeteren. De vereniging binnenstad is in 2013 begonnen met de ontwikkeling van een methode om in de toekomst een cyclische schouw te kunnen uitvoeren. Belangrijke factoren voor de mate van leefbaarheid: de beeldkwaliteit, de kwaliteit van de openbare ruimte, het milieu, de veiligheid en onderhoud beheer en handhaving zullen in de methode opgenomen worden.

Verkeersplan, fietsverkeer, fietsenstalling

In 2013 heeft de VB een uitgebreide reactie gegeven op het gemeentelijk verkeersplan en ook ingesproken in de commissie Stad en Ruimte van 5 november 2013. De VB heeft hierbij de volgende suggesties en aanbevelingen gedaan:

- Geef meer prioriteit aan en stimuleer het fietsgebruik; formuleer een deugdelijk fietsbeleid, denk daarbij aan goede en meer fietsparkeerplaatsen en logische fietsroutes naar parkeerplekken
- Realiseer spoedig (kalenderjaar 2013) 'Een Aanpak 'Lokale Impuls Veilig Fietsen'. De aanpak moet onderdeel worden van het uiteindelijke verkeersplan en anticiperen op het toekomstig fietsbeleid. Bergen op Zoom moet een fietsvriendelijke gemeente worden!.
- Zorg voor een verdere uitwerking en detaillering van onderdelen in het definitieve plan
- Realiseer parkeervoorzieningen op de hoek Westersingel/Konijnenburgweg (brandweerkazerne).
- Realiseer een goedwerkend informatie/sensorensysteem dat parkeerverkeer in een vroeg stadium reguleert.

De VB is van mening dat alle bezoekers de binnenstad op een aangename manier moeten kunnen bereiken. Dat betekent langs een veilige, duidelijke, schone en onderhouden route en langs een route die op een snelle en gerichte manier leidt naar een voorgenomen bestemming. Dit geldt uiteraard voor alle verkeersoorten. Ook wandelroutes vanaf parkeerplaatsen naar hartje binnenstad moeten als aangenaam ervaren worden. Voor fietsers geldt dat zij bij voorkeur parkeren voor de deur van de plaats van bestemming. Als dat niet mogelijk of gewenst is moet gekozen worden voor een veilige fietsparkeerplaats die fietsend te bereiken is.

Cort Heyligerskazerne

In november 2013 behandelde de gemeenteraad het gewijzigd vaststellen van bestemmingsplan "Het Groene Gordijn e.o.". Binnen dit bestemmingsplan valt ook de voormalige Cort Heyligers kazerne. De Vereniging Binnenstad vecht al jaren voor behoud van het gehele kazerne complex; juist het ensemble van hoofdgebouw, legeringsgebouwen, keuken, officiersmes en het kazerneplein maakt het complex uniek en het beschermen waard. In het raadsvoorstel werden de voorschriften zodanig gewijzigd dat voor twee van de gebouwen de deur naar sloop wagenwijd werd open gezet. De VB heeft in brieven en gesprekken hier meerdere keren haar verontrusting over uitgesproken. Eigenaar Stadlander is voornemens om na sloop op deze plekken nieuwbouw te realiseren. De argumenten zijn bekend en steeds hetzelfde in dit soort gevallen: "er is geen bestemming voor de betreffende gebouwen te vinden; het gebouw verkeerd in slechte staat" etc.

De lobby van de VB heeft er toe geleid dat er in de raadsvergadering een motie is aangenomen waarin het College wordt opgeroepen zich tot het uiterste in te spannen om het thans nog resterende deel van de Cort Heyligers kazerne te behouden. De Vereniging Binnenstad heeft vervolgens het College opnieuw verzocht om nu wel het complex de status van gemeentelijk monument te geven. Deze procedure loopt nu. Inmiddels is nu ook gestart met een onderzoek naar een herbestemming van de gebouwen.

Nieuwe Vesting

De Vereniging Binnenstad is opnieuw betrokken bij de bouwplannen in de Geertruidapolder en op het Nedalcoterrein. Niet alleen de naam is gewijzigd ook de plannen voor dit gebied zijn ingrijpend veranderd. Wilde de gemeente aanvankelijk de bedrijfspanden in de Geertruidapolder vervangen door woningen, in de laatste

plannen is dit komen te vervallen. De vraag naar nieuwbouwwoningen is mede door de economische crisis sterk afgenomen. Het gevolg hiervan is dat het plangebied is verkleind en de bouw ambities sterk zijn verminderd. De ontwikkeling van de plannen sluit voorlopig op een negatief saldo van 50 miljoen euro.

Ondanks de verminderde behoefte aan woningen houdt de gemeente vast aan de mogelijkheid om ook de Waterschans met woningen te bebouwen. Of zo'n kostendrager effectief zal blijken, is maar de vraag gezien de verwachte hoge kosten voor fundering, parkeervoorzieningen en ontsluiting van dit plandeel. De Vereniging Binnenstad heeft zich altijd sterk gemaakt om de Waterschans te herstellen en alleen functies toe te laten die passen in de historische context. De Vereniging Binnenstad, Geschiedkundige Kring, watersportvereniging De Schelde, Zeewitoe, Zeeverkenner, en de vrienden van de Waterlinie hebben een gezamenlijk voorstel ingediend voor een jachthaven in het oude havenkanaal met een voorkeur om de haven door te trekken naar de Waterschans. De Waterschans moet in deze opzet in z'n oude glorie hersteld worden en een trekpleister worden als historisch, toeristisch en educatief centrum.

Daarnaast zet VB zich ook in voor het zoveel mogelijk zichtbaar maken en in hun waarde herstellen van de vestingwerken die onder het terrein van Nedalco liggen.

Excursie

Op 20 september 2013 stond de jaarlijkse excursie in het teken van vestingwerken en forten. In de stad Hulst werden we ontvangen in het restaurant 'De Ster' door leden van zusterorganisatie Stichting Bescherming Stadsgezicht Hulst. Hierna volgde een rondleiding over de wallen met uitzicht over het 's Gravenhof, in de Middeleeuwen de Spuikom van de haven. Vervolgens naar de in 1957 terug ontdekte Dobbele (Keldermans) Poort als bijzonder monument van de eerste

binnenstad omwalling. Vanaf de wal is er een goed uitzicht over een deel van het schootsveld en de Nieuwe Bierkaaihaven. We kregen een korte toelichting over het vroegere haventracé, ondanks dat dit vrij goed in de ondergrond geconserveerd aanwezig bleek, is (ook hier) het door eigenzinnigheid van de gemeente weggeruimd en in moderne vorm teruggebouwd. Na de tocht over de wallen, werd de Willibrorduskerk bezocht, onder leiding van dhr. Piet Hamelinck klommen we naar de gebinten van de kap van het kerkschip. Na gebruik van de lunch in café Het Verdronken Land nabij het land van Saefthinge in Emmadorp, ging de tocht naar de forten Liefkenshoek en Lillo. Het fort Liefkenshoek is prachtig bewaard gebleven en herbergt een interessante expositie. De dag werd afgesloten met het gebruikelijke etentje bij La Pidola.

Actiepunten 2014

De volgende actiepunten zijn door ons geformuleerd voor het jaar 2014:

- Belevingswaarde binnenstad, schouw binnenstad
- Detailhandel, leegstand
- Schelde Vesting, Havenkwartier
- Voorkomen kaalslag
- Westersingel
- Waterschans